

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Економічний факультет

Кафедра підприємництва, торгівлі та прикладної економіки

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТРЕНІНГ-КУРС УПРАВЛІННЯ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Освітня програма «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Спеціальність 076 Підприємництво та торгівля

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023-2024 н.р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Тренінг-курс Управління безпекою підприємства
Викладач (-і)	Шеленко Діана Іванівна, д.е.н., проф. кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки
Контактний телефон викладача	+380990662326
Е-mail викладача	diana.shelenko@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний, заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку консультацій, розміщеному на сайті кафедри https://kptpe.pnu.edu.ua/hrafik-provedennia-konsultatsij/
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Тренінг-курс Управління безпекою підприємства – спрямований на розвиток створення таких умов діяльності підприємств, за яких забезпечується надійний захист його економічних інтересів від різних загроз.</p> <p>Предмет дисципліни «Тренінг-курс Управління безпекою підприємства» – є сукупність теоретичних і практичних аспектів формування і зміцнення безпеки економічної діяльності підприємства.</p> <p>Об’єкт дослідження «Тренінг-курс Управління безпекою підприємства» – є процес формування і зміцнення безпеки економічної діяльності підприємства.</p> <p>Пререквізити: Сучасні технології у підприємстві, Управління бізнес-процесами на підприємстві.</p> <p>Постреквізити: Кінцева</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета «Тренінг-курс Управління безпекою підприємства» є знайомство з принципами управління безпекою процесів та в досконалому опануванні майбутніми фахівцями науково-методичних знань та аналітико-розрахункових і управлінських навичок в сфері забезпечення безпеки економічної діяльності підприємства, формування у слухачів навичок по своєчасному визначенню ризиків у діяльності підприємства для запобігання можливого збитку внаслідок неефективного використання корпоративних ресурсів.</p> <p>Основними цілями вивчення дисципліни є формування вмінь та навичок щодо прийняття управлінських рішень у сфері безпеки економічної діяльності в підприємницьких, торговельних та біржових структурах.</p> <p>Відповідно до вимог освітньої програми студенти повинні:</p> <p><i>знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> наукові основи безпеки підприємницької структури; сутність безпеки економічної діяльності підприємства та її функціональних складових; значущі загрози та небезпеки безпеці економічної діяльності підприємства на різних інституційних рівнях; принципи організації системи безпеки економічної діяльності підприємства; основні підходи до гарантування безпеки; функції менеджменту безпеки підприємництва; основні нормативно-правові документи, що регламентують діяльність служби безпеки на підприємстві; критерії оцінки та методів оцінювання рівня безпеки підприємства; сутність, завдання та функції ділової розвідки, її основних напрямів; способи захисту комерційної таємниці підприємства; 	

засоби та методи забезпечення сталого економічного розвитку підприємства в сучасних умовах господарювання та їх ресурсного забезпечення.

вміти:

володіти системним підходом до управління підприємством в умовах ризику, небезпек і загроз;

досліджувати потенційні та реальні загрози економічній безпеці підприємства та аналізувати причини їх виникнення;

формулювати та реалізовувати стратегію економічної безпеки підприємства в рамках загальної стратегії його розвитку;

впроваджувати методiku та техніку гарантування безпеки на підприємствах всіх форм власності, різних видів діяльності;

обґрунтувати доцільність та порядок створення служби безпеки на підприємстві

здатність визначати права та обов'язки працівників служби безпеки та її підрозділів;

вміння виявляти порушення фінансової, кадрової, технічної дисципліни та розробляти й реалізовувати заходи з їх усунення;

проводити заходи та використовувати засоби, контролювати виконання пропозицій щодо усунення виявлених недоліків, порушень і загроз економічній безпеці підприємства.

Після вивчення навчальної дисципліни студент повинен оволодіти такими комунікаціями:

здатність до організації ефективної конкурентної розвідки; здатність до налагодження ефективної інформаційно-комунікаційної взаємодії між службою безпеки, іншими підрозділами, керівництвом підприємства та зовнішнім середовищем в умовах жорсткої конкуренції, прояву загроз, небезпек, ризику і конфліктів.

Вивчаючи навчальну дисципліну студент набуває автономності і відповідальності, що проявляється у такому:

здатності забезпечувати об'єктивну оцінку власного освітньо-професійного, інтелектуального потенціалу;

здатності відстежувати й використовувати новітні наукові та технічні досягнення у сфері економічної безпеки для забезпечення сталого розвитку підприємства в умовах загроз і небезпек;

здатності ініціювати організацію процесу відтворення та ефективного використання інтелектуального потенціалу підприємства для забезпечення його економічної безпеки в сучасних умовах інноваційно-структурних перетворень в економіці.

4. Програмі компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність

ІК 1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

ЗК9. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо.

Результати навчання

ПРН8. Застосовувати одержані знання й уміння для ініціювання та реалізації заходів у сфері збереження навколишнього природного середовища і здійснення безпечної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	14
семінарські заняття	16

самостійна робота		60					
Ознаки навчальної дисципліни							
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)			Нормативний / вибірковий		
8	076 Підприємництво та торгівля	4			нормативний		
Тематика навчальної дисципліни							
Тема		кількість год.					
		Денна форма			Заочна форма		
		лекції	семінарські	самостійна робота	лекції	семінарські	самостійна робота
Тема 1. Основи безпеки економічної діяльності		2	2	7		10	
Тема 2. Безпека в різних сферах у діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.		2	2	7	2	10	
Тема 3. Система безпеки економічної діяльності.		2	2	7	2	10	
Тема 4. Служба безпеки в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.		2	2	7		10	
Тема 5. Недобросовісна конкуренція і захист комерційної таємниці.		2	2	7	2	10	
Тема 6. Ділова корпоративна розвідка в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.		2	4	7	2	10	
Тема 7. Інформаційна безпека в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.		2	2	8	2	10	
Індивідуальне завдання				10		10	
Усього годин		14	16	60	4	6	
6. Система оцінювання навчальної дисципліни							
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	100 бальна – (50 балів протягом семестру та 50 балів за екзамен) Поточний контроль 0-30 балів; Самостійна робота 0-10 балів; Індивідуальне завдання 0-10 балів; Екзамен 0-50 балів.						
	Поточне тестування та самостійна робота			Екзамен	Сума балів з навчальної дисципліни		
	Модуль 1	Модуль 2					
	Поточний контроль	Самостійна робота	Індивідуальне завдання				

	Усне опитування, тестування	Тестування (КРС)	Презентація	Екзаменаційна робота	
	30 балів	10 балів	10 балів		
	50 балів			50 балів	100
Підсумкова оцінка з дисципліни у стобальній шкалі переводиться у національну шкалу та ECTS за такою схемою					
Шкала оцінювання для екзамену					
	університетська	національна		шкала ECTS (ЄКТС)	
	90 – 100	5	відмінно		A
	80-89	4	добре		B
	70-79				C
	60-69	3	задовільно		D
	50-59				E
	26-49	2	незадовільно з можливістю повторного складання		FX
	1-25		незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни		F
Вимоги до письмової роботи	<p>Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання індивідуального науково-дослідного завдання (ІНДЗ).</p> <p>Студент бере за основу реальне підприємство на якому працює він, його батьки, родичі чи знайомі; або яке розміщено за місцем проживання.</p> <p>Вихідними даними є загальні характеристики підприємства, характер виробничої діяльності</p> <p>Розробляє та оформляє роботу на тему “Інтеграція системи менеджменту інформаційної безпеки в існуючу систему менеджменту” або інша тема на вибір «Плани підготовки та проведення сумісних заходів підрозділу економічної безпеки установи, організації, підприємства і зовнішніх організацій щодо протидії загрозам економічної безпеки» на аркуші формату А4 і приносить на останнє семінарське заняття.</p> <p>Індивідуальні завдання (ІЗ) виконується у вигляді презентації від 5 до 10 слайдів з вказанням назви завдання, шифру групи та прізвища виконавця. Розподіл завдань здійснює викладач в межах групи або лекційного потоку (згідно порядкового номеру чи іншим способом (можна використати метод роботи в малих групах), координатор староста.</p> <p>Оформляють ІЗ у вигляді презентації за допомогою інструментів Power Point, Prezi, Canva чи ін. (захист відбувається на останньому практичному занятті, презентація надсилається викладачу на електронну пошту).</p> <p>Максимальна оцінка за ІЗ становить 10 балів.</p>				
Семінарські заняття	<p>Поточні оцінки 2, 3, 4, 5, які можуть отримати під час семінарських занять (або тестування в системі дистанційного навчання) сумуються і розраховується середнє арифметичне (із заокругленням до десятих).</p> <p>Поточне тестування по окремих темах може проводитись у системі дистанційного навчання – результат відображається у відсотках, максимум 100%.</p> <p>Середній бал за поточний контроль переводиться у 30 бальну шкалу.</p>				
	Оцінка	Умови отримання оцінки			
	5 «відмінно»	- повний, правильний, послідовний, зв'язний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується			

		<p>правильними прикладами;</p> <ul style="list-style-type: none"> - все, що викладається повинно свідчити про глибоке розуміння і орієнтацію в явищах і процесах, що вивчаються; - правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача, що мають мету з'ясувати ступінь розуміння студентом матеріалу, що ним викладається.
	<p>4 «добре»</p>	<ul style="list-style-type: none"> - студент дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, відповідає лише з деякою допомогою викладача чи колег; - при правильному і в цілому зв'язному викладі матеріалу, студент припускає у відповіді неточності, які виправляє сам або при першому зауваженні викладача; - недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача.
	<p>3 «задовільно»</p>	<ul style="list-style-type: none"> - студент виявляє знання і розуміння основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає суттєві помилки і усвідомлює їх тільки після повторної вказівки викладача; - відповіді на запитання дає не одразу, а тільки після деякого напруження пам'яті, при чому відповіді нечіткі; - не в змозі без допомоги викладача вивести співвідношення з іншими проблемами дисципліни, що вивчається; - допускає грубі помилки або зовсім пропускає матеріал і частково виправляє ці помилки тільки після вказівки викладача; - студент виявляє незнання більшої частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, у відповіді мають місце замінки і перерви, не може пояснити проблему, хоча і розуміє її; - викладає матеріал не достатньо зв'язно і послідовно.
	<p>2 «незадовільно»</p>	<ul style="list-style-type: none"> - студент припускається грубих помилок при викладі матеріалу і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача; - виявляє повне незнання і нерозуміння навчального матеріалу і як наслідок цього - повна відсутність навичок як в аналізі явищ, так і у подальшому виконанні практичних завдань.
<p>Вимоги до контрольної роботи</p>	<p>Передбачено дві контрольні роботи, які виконуються під час семінарських заняттях (оцінки 2, 3, 4, 5). В умовах змішаного, дистанційного чи заочного навчання виконуються вдома (надсилається викладачу на електронну пошту).</p> <p>Контрольна робота № 1 проводиться на семінарському занятті за темою «Інформаційна безпека в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.» у вигляді розв'язування задач за допомогою програми Excel щодо формування планів забезпечення безпеки функціональних складових (фінансової, інтелектуальної й кадрової, техніко-технологічної, політико-правової, екологічної, інформаційної); конкретні плани роботи структурних підрозділів служби безпеки (охоронного, режиму, по роботі з</p>	

	кадрами, обробки документів з грифом "КТ", інженерно-технічного захисту); плани дій з відбиття окремих загроз і в кризових ситуаціях (при загрозі вибуху, при захопленні заручників або викрадення співробітників, при нападі на об'єкти підприємства, при вимаганні або шантаж, при нападі на інкасаторів).
Самостійна робота	Студент опрацьовує питання, що призначенні для самостійного вивчення і для контролю за самостійною роботою (КСР) проходить тестування в системі дистанційного навчання (25 тестових питань, дві спроби – кращий результат). Результат відображається у відсотках, максимум 100%, при виставленні в журнал множиться на коефіцієнт 0,1. Максимальна оцінка за тестування становить 10 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент повинен набрати не менше 25 балів у сумі за такі види робіт: Поточний контроль (максимум 30 балів). Самостійна робота (максимум 10 балів). Індивідуальне завдання (максимум 10 балів). Якщо студент набрав менше 25 балів. Дозволяється, як виняток, з дозволу декана економічного факультету за заявою, погодженою з кафедрою підприємництва, торгівлі та прикладної економіки, одноразове виконання студентом додаткових видів робіт з навчальної дисципліни (відпрацювання пропущених занять, перескладання змістових модулів, виконання індивідуальних завдань тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі.
Підсумковий контроль	Підсумковою формою контролю є екзамен (максимум 50 балів), на якому студент презентує ідею свого майбутнього бізнесу. Повторне складання екзаменів допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз викладачеві (талон №2) усне опитування відповідно до програмових вимог, другий – комісії (талон №3) реалізується виключно у тестовій формі з використанням організаційно-технологічних процесів. Здобувача вищої освіти, який не ліквідував академічну заборгованість у встановлені терміни без поважної причини, відраховують з університету за академічну неуспішність або за його згодою направляють на повторне вивчення навчальної дисципліни (планується за рахунок власного часу студента і не фінансується з бюджетних коштів). В умовах карантину чи військового стану ідентифікація здобувача вищої освіти відбувається з використанням програми ZOOM.
7. Політика навчальної дисципліни	
<p>Письмові роботи. Виконання індивідуального завдання “Основні напрями і показники розвитку зовнішньоекономічної діяльності України” оформляють у вигляді презентації за допомогою інструментів Power Point, Prezi, Canva чи ін.</p> <p>Академічна доброчесність. Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення в університеті https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/.</p> <p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка не ставиться, а нб округляється.</p> <p>Неформальна освіта. Результати неформальної освіти можуть зараховуватись відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf</p> <p>Використання штучного інтелекту (ШІ) дозволяється як допоміжного інструменту.</p> <p>Додаткові бали +10 балів за участь у конференції: виступ або тези; до 10 балів за сертифікат неформальної освіти.</p>	

8. Рекомендована література

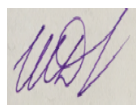
Нормативно-правові документи

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003, № 436-IV із змінами та доповненнями. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15> (дата звернення: 19.08. 2023).
2. Закон України «Про національну безпеку України», від 21 червня 2018 р. № 2469-VIII
3. Методичні рекомендації «Щодо розрахунку рівня економічної безпеки України». Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29.10.2013 № 1277

Наукові публікації

4. Шеленко Д.І., Дюк А.А., Мацола М.М. Державне регулювання розвитку аграрного підприємництва в умовах системних безпекових викликів. *Економіка і суспільство*. № 56. 2023. <http://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3011/2933> DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-67>
5. Економічна безпека підприємства : навчальний посібник. [Небава М. І., Міронова Ю.В.] Вінниця : ВНТУ, 2017. 73 с.
6. Загородня, А. (2023). Підвищення рівня управління економічною безпекою підприємств в умовах ризиків та загроз. *Економіка та суспільство*, (54). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-12>.
7. Садов'як М. С., Бегейло Н. В., Феник В. О., Приступа А. А., Матвієвський Н. А., Запісоцький І. В., Ільчишин М. З. Особливості економічної безпеки підприємства // *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Економічні науки"*. 2023. № 9. doi: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2023-9-9125>
8. Овчаренко, Л. (2023). Конкурентні сили як фактор зміцнення економічної безпеки підприємства в умовах воєнного стану та напрями їх аналізу. *Цифрова економіка та економічна безпека*, (6 (06)), 36-40. <https://doi.org/10.32782/dees.6-7>
9. Баланюк І.Ф., Шеленко Д.І., Ліба Н.С., Приймак Х.М. Наукові дослідження поведінки споживачів при просуванні товару за маркетинговим проектом та економічний контроль за управлінням бізнесу. *Наукові інновації та передові технології». Серія «Економіка»*. 2023. Вип. № 11(25). С. 343-353. DOI [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-11\(25\)-343-353](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-11(25)-343-353). URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/6280/6313>

Викладач

Шеленко Д. І.

Професор кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки